

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 189/03-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. októbra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. V. K., bytom Š., zastúpeného advokátom Mgr. P. B., Š., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 232/94 a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 38 K 81/96 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť PhDr. V. K. v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 232/94 **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

2. Sťažnosť PhDr. V. K. v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 232/94 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 38 K 81/96 **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci.

3. Sťažnosť PhDr. V. K. v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 38 K 81/96 o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 5. marca 2003 doručené podanie PhDr. V. K. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom Š., zastúpeného advokátom Mgr. P. B., Š., označené ako „Ústavná sťažnosť v zmysle čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 49 a nasl. zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, smerujúca proti porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2, čl. 20, ods. 1, čl. 35, ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6, ods. 1, čl. 1 Protokolu č. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Bratislava-I vo veci vedenej pod sp. zn. 23 Cb 232/94 a Krajským súdom v Bratislave v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 38 K 81/96“ s prílohami.

Z jeho obsahu vyplynulo, že v konaní pred Okresným súdom Bratislava I sp. zn. 23 Cb 232/94 ide o majetkový spor sťažovateľa proti odporcovi Slovart, a. s., Bratislava o úhradu 100 000,-- Sk. Toto konanie bolo však, ako to vyplýva z oznámenia Okresného súdu Bratislava I z 9. júna 1998, na základe § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) prerušené, pretože na majetok žalovaného bol vyhlásený konkurz. Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a medzinárodnej zmluvy aj v tomto konaní pred Okresným súdom Bratislava I.

Sťažovateľ tiež namieta porušenie svojich základných práv a slobôd aj v konkurznom konaní vedenom pred Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 38 K 81/96, v ktorom má postavenie konkurzného veriteľa, z toho dôvodu, že na základe jeho

incidenčnej žaloby Krajský súd v Bratislave 24. apríla 2001 (sp. zn. 81 Cb 34/97) rozhodol, že „pohľadávka žalobcu... je vo výške 100 000 Sk oprávnená a zistená a pre účely rozvrhu zaradená medzi pohľadávky tretej triedy“.

Konkurzné konanie začalo ešte 23. októbra 1996, avšak po podaní odvolania ho Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 Obo 118/97 zrušil 29. mája 1997. Druhýkrát bol konkurz vyhlásený 28. apríla 1998 a v jeho dôsledku bolo konanie pred Okresným súdom Bratislava I opätovne prerušené, ako to vyplýva z oznámenia Okresného súdu Bratislava I z 9. júna 1998.

Na základe podrobných argumentov uvedených vo svojej sťažnosti sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd svojím nálezom o jeho sťažnosti rozhodol takto:

„1, Okresný súd Bratislava-I vo veci vedenej pod sp. zn. 23 Cb 232/94, Krajský súd v Bratislave v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 38 K 81/96 porušili právo PhDr. V. K., Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48, ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2, Okresný súd Bratislava-I vo veci vedenej pod sp. zn. 23 Cb 232/94 a Krajský súd v Bratislave v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 38 K 81/96 porušili právo PhDr. V. K., Š. vlastníť majetok podľa čl. 20, ods. 1, porušili právo ochrany proti vyvlastneniu alebo nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva podľa čl. 20, ods. 4, ktoré je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu, porušili právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35, ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušili právo na ochranu majetku a jeho pokojné užívanie podľa čl. 1 Protokolu č. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3, Okresný súd Bratislava-I a Krajský súd v Bratislave sú povinní zaplatiť titulom majetkovej ujmy PhDr. V. K. 100-tisíc korún s 18,2 % úrokom p. a. od 7. 1. 1994 do zaplatenia.

4, PhDr. V. K. sa priznáva nemajetková ujma vo výške 250-tisíc korún, ktoré sú Okresný súd Bratislava-I a Krajský súd v Bratislave povinní zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5, Okresnému súdu Bratislava-I a Krajskému súdu v Bratislave sa ukladá zaplatiť navrhovateľovi účelne vynaložené prostriedky na obhájenie práva pred všeobecnými súdmi v čiastke 6 620,- korún do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

6, Okresnému súdu Bratislava-I a Krajskému súdu v Bratislave sa ukladá zaplatiť trovy konania pred ústavným súdom právnenému zástupcovi navrhovateľa, advokátovi Mgr. P. B., Š. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

Poznámka: V prípade, že ústavný súd vyriekne nedostatok svojej právomoci na priznanie majetkovej ujmy pre navrhovateľa, žiadame, aby v náleze vyriekol:

7, Krajskému súdu v Bratislave sa zakazuje pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd navrhovateľa a prikazuje sa mu, aby v konkurznej veci vedenej pod sp. zn. 38 K 81/96 konal bez ďalších zbytočných prietahov.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a s účinnosťou od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

1. Ústavný súd sa v prvom rade zameril na konanie vedené pred Okresným súdom Bratislava I sp. zn. 23 Cb 232/94, v ktorom sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pričom zistil, že toto je podľa oznámenia súdu z 9. júna 1998 prerušené podľa § 14 ods. 1 písm. d)

zákona o konkurze a vyrovnání, keďže ďalšiemu postupu súdu bráni zákonná prekážka spočívajúca vo vyhlásení konkurzu na majetok žalovanej strany. V konaní prerušenom pre zákonnú prekážku však nie je (a v súlade s judikatúrou ústavného súdu I. ÚS 122/03, III. ÚS 42/02, I. ÚS 78/02, II. ÚS 3/00) dôvodné namietat' porušenie základných práv účastníkov konania, pretože existencia (pretrvávanie) takejto zákonnej prekážky vylučuje ďalší postup súdu vo veci samej, a tým aj možné porušenie základných práv účastníkov súdneho konania. Ústavný súd vo veci sp. zn. I. ÚS 122/03 už uviedol, že „ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v zákone o konkurze a vyrovnání, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony...“. Z vyžiadaného vyjadrenia Okresného súdu Bratislava I z 26. augusta 2003 (Spr. 2135/03) ústavný súd zistil, že konanie vedené pod sp. zn. 23 Cb 232/94 je stále prerušené. Z týchto dôvodov bolo treba sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie označených základných práv v prerušenom konaní pred Okresným súdom Bratislava I sp. zn. 23 Cb 232/94 odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov... postupom Okresného súdu Bratislava I pred prerušením konania v dôsledku vyhláseného konkurzu..., ústavný súd tieto námietky preskúmať nemohol, pretože sťažovateľ podal sťažnosť po lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

2. Pokiaľ ide o porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní pred Okresným súdom Bratislava I sp. zn. 23 Cb 232/94, ako aj v konkurznom konaní pred Krajským súdom v Bratislave sp. zn. 38 K 81/96, ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pre nedostatok svojej právomoci, keďže ochrana týchto práv patrí do právomoci všeobecných súdov, a nie ústavného súdu. Ústavný súd preto nad rámec tejto časti odôvodnenia poukazuje na špecifiku konania o konkurze a vyrovnání, v ktorom bola pohľadávka sťažovateľa vo výške 100 000,- Sk uznaná, ako aj na skutočnosť, že konkurzný súd vo veci doposiaľ nerozhodol.

3. Posledným právom, porušenie ktorého sťažovateľ namietal v konkurznom konaní pred Krajským súdom v Bratislave, bolo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov, resp. v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd zobral na vedomie, že sťažovateľ nenamietal porušenie tohto základného práva v konaní o svojej incidenčnej žalobe o určenie pravosti a výšky svojej pohľadávky (ktoré prebiehalo od roku 1996 do 24. apríla 2001, keď bolo ukončené rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 81 Cb 34/97) a ako zbytočné prierahy v konaní sťažovateľ nenamietal ani obdobie od 28. apríla 1998 do 5. januára 1999, keď na základe odvolania bola vec na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ktorý uznesenie krajského súdu o vyhlásení konkurzu potvrdil.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sťažovateľa zameril na preskúmanie jej opodstatnenosti, pretože pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zohľadňuje, že odmietnuť sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú možno aj „vzhl'adom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom..., ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prierahov, a tým ani porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03), resp. že „na základe skutočností uvedených v sťažnosti nemožno postup súdu považovať za taký, ktorý by signalizoval pri predbežnom prerokovaní možné porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 131/03).

Ústavný súd v tejto súvislosti zobral do úvahy, že sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkurznom konaní upravenom zákonom o konkurze a vyrovnaní, pričom za orgán štátu, ktorý v tomto konaní spôsobuje zbytočné prierahy, označil Krajský súd v Bratislave.

Berúc do úvahy špecifiku konkurzného konania ústavný súd konštatuje, že toto predpokladá nielen aktívny a včasný postup súdu, ale aj správcu konkurznej podstaty

a v prípade, že v konkurznom konaní došlo k výkonu zákonnej právomoci správcu konkurznej podstaty, všeobecný súd sa obmedzuje na dohľad nad jeho činnosťou v spojení s opatreniami na zabezpečenie jej riadneho výkonu (§ 12 v spojení s § 8 zákona o konkurze a vyrovnaní). Z uvedeného vyplýva, že úloha súdov v konkurznom konaní je rôzna a závisí od jeho jednotlivých etáp. Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 199/02 uviedol: „O zbytočných priet'ahoch v konkurznom konaní možno hovoriť vtedy, ak súd vôbec nevyužije vo vzťahu k správcovi konkurznej podstaty tie prostriedky, účelom ktorých je zabezpečenie účinnej a rýchlej ochrany práv účastníkov konkurzného konania, prípadne ak k ich použitiu siahne až vtedy, keď je ich účinok na dosiahnutie tohto účelu minimalizovaný alebo vylúčený.“ Sťažovateľ sa obrátil na ústavný súd v situácii, keď v konkurznom konaní pred Krajským súdom v Bratislave sp. zn. 38 K 81/96 prebieha speňažovanie konkurznej podstaty úpadcu správcom konkurznej podstaty, v dôsledku čoho v súčasnom období žalovaný súd nie je schopný (svojím procesným postupom a rozhodnutiami) pokračovať v konkurznom konaní, ale vykonáva iba zákonný dohľad nad postupom správcu (v danom prípade správkyne) konkurznej podstaty. Pre získanie prehľadu o spôsobe výkonu tejto právomoci si ústavný súd od Krajského súdu v Bratislave vyžiadal informáciu o súčasnom stave konkurzného konania (Spr 2177/2002 z 8. septembra 2003), z ktorej o. i. vyplynulo:

„Doposiaľ v konkurznom konaní naďalej ešte prebieha speňažovanie konkurznej podstaty. Speňažovanie konkurznej podstaty je spravidla časovo najnáročnejšou etapou konkurzného konania, aktívnu činnosť (hľadanie záujemcov, inzercia, uzatváranie kúpnych zmlúv a pod.) vykonáva správca konkurznej podstaty. V tejto etape je činnosť konkurzného súdu obmedzená na výkon dohľadu nad činnosťou správcu, a to v zmysle § 12 a § 29 ods. 1 ZKV v znení účinnom do 31. 1. 1998, ktorým sa toto konanie riadi. Preto súd opatrením č. k. 38 K 81/96-519, právoplatným 7. 1. 2003, uložil správkyňi lehotu na predloženie správy o stave speňažovania majetku.

Z ostatnej priebežnej správy správkyne konkurznej podstaty zo dňa 31. 1. 2003 vyplýva, že v predchádzajúcom období bola speňažená časť pohľadávok úpadcu za 251.607,- Sk a časť drobného hmotného investičného majetku za celkovú sumu 4.060,- Sk. V konkurze zostáva ešte speňažiť morálne zastaralé technické zariadenia (počítač,

tlačiareň, kopírka) a zostatok kancelárskeho nábytku. Nedoriešená je aj časť pohľadávok úpadcu, ktorú nebolo možné vymáhať, ale ani speňažiť.

Nasledujúcu správu o priebehu konkurzu vrátane finančného vyjadrenia má správkyňa podať do 30. 9. 2003.

Podľa § 27 ods. 4 ZKV nevyhnutelné pohľadávky a veci, ktoré nebolo možné predať, môže správca so súhlasom súdu vylúčiť z podstaty. Štandardne súd k tomuto kroku dáva súhlas až vtedy, keď je možné konkurz reálne ukončiť. Vzhľadom na to, že v tomto konaní ešte nie sú právoplatne skončené všetky incidenčné spory (6 sporov), je namieste, aby správkyňa vyčerpala všetky možnosti speňaženia vyššie uvedených vecí z podstaty.“

Keďže z vyžiadaného vyjadrenia Krajského súdu v Bratislave, ako aj z pripojenej prílohy predloženej sťažovateľom (z 12. apríla 2002) vyplynulo, že súd priebežne vykonáva dohľad nad činnosťou správkyne konkurznej podstaty a vyžadava si správy o jej činnosti, výkon jeho oprávnenia podľa § 12 zákona o konkurze a vyrovnaní nesignalizuje reálnu možnosť zbytočných priťahov v konaní, ktoré by mohli ísť na jeho ťarchu (tak ako to sťažovateľ tvrdil vo svojej sťažnosti). V dôsledku uvedeného bolo potrebné sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Krajského súdu v Bratislave v konkurznom konaní sp. zn. 38 K 81/96 odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2003